

Satser på å avvikle burhøns innen fristen

130 gjenværende eggprodusenter som leverer til Nortura har bestemt seg for å fortsette i næringen, etter at forbudet mot tradisjonell burhøns-drift blir forbudt 1. januar 2012.

Odd Pihlstrøm tekst

LANDBRUK: Dermed vil egg-næringen greie komme i mål med omstillingen til driftsformer som tilfredstiller nye krav til dyrevern innen fristen. Vel og merke hvis leverandører av innredninger har kapasitet til å ta unna bestillingene.

De fleste eggprodusentene som leverer til private pakkerier er å jour med kravene. Men 40 prosent av Norturas eggproduksjon skjer fortsatt i tradisjonelle bur.

38 av de 130 Nortura-produsentene som skal omstille driften, leverer til eggpakkeriet i Hå. De fleste av disse igjen befinner seg i Rogaland, opplyser organisasjonssjef for eggi Nortura, Aksel Fiskå.

40 prosent av Norturas eggproduksjon skjer fortsatt i tradisjonelle bur.

MILLIARD-KOSTNAD: Omstillingene til modifiserte bur-løsninger eller løsdrift koster tre-fire millioner kroner i snitt per bonde. Samlet for hele næringen er det snakk om investeringer på halvannen milliard kroner. Av dette gjenstår rundt 400 millioner, hvorav opp til drøyt 100 millioner i Rogaland.

Totalt vil det være igjen cirka 470 profesjonelle eggprodusenter i Norge med en snittproduksjon på 110 tonn i 2012.

OVERPRODUKSJON: I en overgangsfase fram til da vil næringen slite med overproduksjon. Årsaken er at de fleste eggprodusentene som ikke ønsker å endre driftsform kommer til å produsere så lenge de kan, samtidig som omstilte høneplasser fases inn.

Følge Nortura er det lite plass til nyetableringer, uten at det får konsekvenser for økonomien i hele næringen.

De utforsker framtidens jærlandskap

Arkitektstudenter fordyper seg i Jæren

ÅPENT LANDSKAP: Jærlandskapet, her ved Obrestad fyr, er imponerende åpent – og vakkert, mener arkitektstudenter og foresatte ved Arkitektthøyskolen. Målet med ter oljeepoken.

Howdan vil Jæren utvikle seg etter hvert som «oljeøkonomiens fotavtrykk» reduseres? En gruppe arkitekt- og landskapsarkitektstudenter fra åtte land utforsker om tendenser, endringer og nytenkning går i bærekraftig retning.

Odd Pihlstrøm tekst og foto

OBRESTAD: 17 studenter fra Kina, Iran, Italia, Tyskland, England, Island, Litauen – og Norge har på avstand sirklet inn Jæren og Stavanger – gjennom forelesning

ger og annen input på Arkitekt- og designhøyskolen i Oslo (AHO).

En kollektiv blogg er et viktig redskap i kurset, som går over ett semester. Her samles kunnskaper, referanser og tanker i form av tekster, bilder, collager, kart og videoer.

Nå har studentene også gjennomført en tre dagers ekskursjon. De har møtt Iris-forskere på Ullandhaug, busset rundt i Stavangers «oljetopografi» og lyttet til lokale filmregissører på Hall Toll. De har besøkt en av Jærens ytterst få økologiske gårdsbruk, blitt briefet om Garborg-senteret på Bryne og vært innom Grødalstunet i Hå.

VAKKERT: Neste stoppested er Obrestad fyr idet en blek februarsol daler over et blågrått jærhav. Her, på de ytterste kjelvene mot sjøen, er bakken nesten snøløs. Innover gir den sjeldne snøen

URBANISME OG LANDSKAP

HVEM: Institutt for urbanisme og landskap ved Arkitektthøyskolen i Oslo (AHO) tilbyr kurset «Research on the Norwegian Landscape» i samarbeid med Skov og Landskap ved København universitet.

HVA: Vårsemesteret 2010 fordyper 17 studenter fra åtte land seg i studioet «Appearing and Disappearing Landscapes» (tilsynkommende og forsvinnende landskaper).

HVOR: Stavanger og Jæren er valgt som studiofelt, fordi regionen har størst byvekst i Norge etter Oslo og er smørøyet i Norges oljeøkonomi. Men hva med framtida? Hvilke endringer er i ferd med å bryte fram?

HVORDAN: Ut fra en påstand om at «oljeøkonomiens fotavtrykk representerer et forsvinnende landskap», søker studentene informasjon og kunnskap om hva som ligger under overflaten og kan påvirke utviklingen videre i liten og stor skala.

jordbrukslandskapet et uvant vinterlig, gnistrende preg.

Det er vakkert, mener både studenter og lærere. – Det minner om Island, synes Snædis Laufey Bjarnadóttir. Hun er interessert i ny energi. Hun kjenner lokale prosjekter på Jæren og er nysgjerrig på biogass-planene i regionen. Studentene og resten av AHO-følget, anført av kursleder og professor Knut Eirik Dahl,

benker seg rundt bordet i fyrets møterom sammen med tre inviterte, lokale profiler; Jærmuseets direktør og etnograf Målfrid Snørteland, bonde, målmann og Garborg-kjenner Tarald Oma og Jærbladet-redaktør Kjell Olav Stangeland. Tre stemmer som formodentlig kan bidra med nye biter til puslespillet de kommenterte arkitektene og planleggerne prøver å sette sammen.

kurset «Appearing and Disappearing Landscapes» er å oppspore og kategorisere tegn på det Jæren som vil gro fram et

Jordbruk er et ekstremt interessant tema

Professor Knut Eirik Dahl, Arkitektur og designhøyskolen i Oslo

UNDER OVERFLATEN: Landskapsarkitekt-student Henriette Eik fra Egersund vedgår at hun først i forbindelse med studiene har fått et forhold til Jæren, der hun viser oss landskapet gjennom en kamerareise langs fylkesvei (tidligere riksvei) 44 – og lar seg undre over hvorfor det ser ut som det gjør. – Nå skal det bli interessant å grave litt under overflaten, mener hun.

Samtalen løper fra Garborg og jærske bonde- og industrihistorie til dagens olje-Jæren, jærlandbruk, arealpolitikk, byvekst og jordvern. Diskusjonen ser ut til å interessere også de utenlandske studentene.

JORDBRUK OG MAT: Dahl har slått an tonen ved å hevde at det synes å være en påfallende mangel på

endringsorientering bort fra oljeøkonomien i regionen.

– Jordbruk er et ekstremt interessant tema, mener Dahl. Kan matproduksjon få en større rolle enn i dag? Og på hvilken måte? Vil økonomiske lover presse det bulkproduserende jærlandbruket videre i retning av effektivisering, spesialisering og stordrift – eller kan det tenkes at utviklingen går i en mer økologisk retning? Enten det blir det ene eller det andre; hvilke strukturelle og miljømessige følger får det?

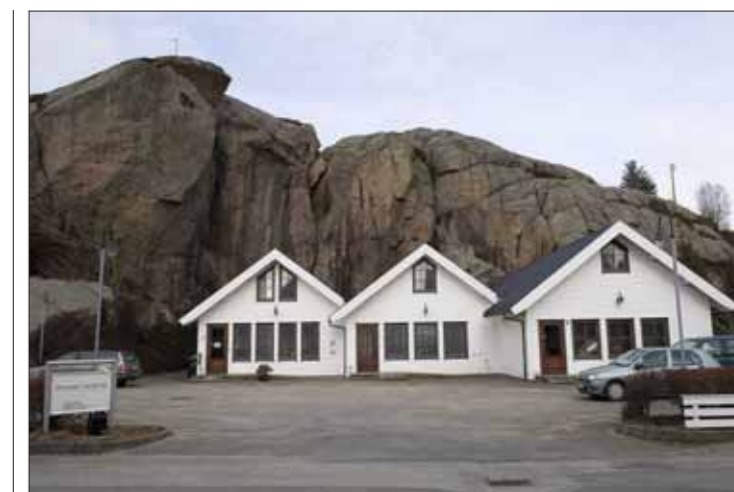
– Jærlandbruket ligger ganske nære et økologisk jordbruk, hevder Tarald Oma, som ikke unnlater å trekke inn hvordan bønderne har smørt olja med god arbeidskraft. Den videre utviklingen i næringen vil henge nært sammen med den internasjonale matvaresituasjonen fremover, mener han.

Kjell Olav Stangeland og Målfrid Snørteland poengterer overfor studenter og lærere at dagens jærlandskap er et resultat av store løpende endringer gjennom 150 år. – Det som nå er et grønt landskap var da brunt. Jæren er

ikke bare påvirket av olja, men har alltid hatt sin egen framdrift, ikke minst i samspill mellom jordbruk og lokal industri. Når olja blekner vil jærindustrien finne nye nisjer og muligheter. Det Jæren er kjent for er dynamikk, entreprenørskap og hardt arbeid. Snørteland lar følgende spørsmål henge i lufta: Kanskje vil Jæren komme ut av oljeepoken på en mer kreativ måte enn Stavanger?

odd.pihlstrom@aftenbladet.no

KRITISK TIL HØYHUSET: Professor og leder ved institutt for urbanisme og landskap ved Arkitektthøyskolen i Oslo, Dag Spilde og stipendiat Alice Lambadini ved samme institutt synes det 18 etasjer høye signalbygget på Bryne virker fremmed i jærlandskapet. Spilde tolker bygget som et uttrykk for «posisjonering i en global konkurranseøkonomi». Italienske Lambadini synes «høyskraperen» signaliserer «for mye urbanisme» og mener en slik bygning ville vært «en umulighet» på landsbygda i Italia.

SIKRING: Kanskje held det å halda eit ekstra godt auge med den farlegaste steinblokka bak Gerd Jorunn Stavne sitt legekontor i Sirevåg?

Legekontor skal sikrast mot ras

Minst ein million kroner ville det kosta å sikra legekontoret i Sirevåg mot ras. Men det kan enda med at den mest trugande steinblokka i staden vert vert overvaka.

SAKA

Aftenbladet skreiv for eit år sidan Multiconsult i ein rapport på oppdrag frå Hå kommune slo fast at konsekvensen kan bli katastrofal dersom fjellet bak Gerd Jorunn Stavne sin eigedom i Sirevåg rasar ut. Multiconsult meinte at det måtte vurderast å flytta husa.

Reidun Gudmestad tekst

SIREVÅG: – Me vurderer å godta at steinblokka vert overvaka og målt. Me må jo finna ei løysing, seier huseigar Gerd Jorunn Stavne sin advokat, Christian Thrane Asserson.

Sikring på anna vis, ville altså ha kosta minst ein million.

ANSVAR: – Me meiner at uansett kva slags sikring det blir, så er det heilt og fullt Hå kommune sitt ansvar. Det vil me stå på og det har me god dokumentasjon for, seier advokaten.

– Den debatten er ein del av heile sakskomplekset. Eg har ikkje kommentar til det, seier næringsjef i Hå Kaare Waatevik. Eit av spørsmåla er altså kven som skal betala sikring, og Hå kommune inviterte før jul med seg NVE (Norges vassdrags- og energidirektorat) på synfaring for å avklara om der var støtte å henta. Det var der ikkje.

NVE konkluderer med at dei berre kan betala pengar til ras-sikring i naturlege skrånningar. Her er ikkje skrånninga lenger naturleg då det er gjort både grave- og sprengingsarbeid der.

Tenk dobbeltspor på Nærbo

NÆRBØ: Det er viktig at det vert teke omsyn til planane om dobbeltspor når det vert laga planar for austsida av Nærbo, skriv Jernbaneverket i ein uttale til at det skal laga same institutt synes det 18 etasjer høye signalbygget på Bryne virker fremmed i jærlandskapet.

Spilde tolker bygget som et uttrykk for «posisjonering i en global konkurranseøkonomi». Italienske Lambadini synes «høyskraperen» signaliserer «for mye urbanisme» og mener en slik bygning ville vært «en umulighet» på landsbygda i Italia.

Forvirrende gatenamn

NÆRBØ: Kvimarka og Kvibakken, Kvibakken og Kvibakken. Er dette for likt? Albert Moe klagar over gatenamna i eit brev til ordførar Terje Mjåtveit. Dette skaper meir forvirring enn kva godt er, skriv han. Han meiner Kvibakken og Kvimarka burde skiftast ut med namn som peikar mot Bø eller Edlandsgården, t.d. Edlandsbakken og Bømarka.